

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

Την Ε΄ Κυριακή των Νηστειών η Εκκλησία παρουσιάζει την αλήθεια του Κυρίου, ως από πρίσμα σωτηρίας (όπως άλλωστε και σε κάθε Θεία Λειτουργία), με τρεις τρόπους: (α) δια της αποστολικής περικοπής, (β) δια του Ευαγγελίου και (γ) δια της εορτής της ημέρας.

(α) Ο Απόστολος Παύλος αναφέρεται στην ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ επιστολή του (9,11-14) στον αρχιερέα Χριστό, που μπήκε μια για πάντα στα Άγια των Αγίων, για να προσφέρει αίμα όχι ταύρων και τράγων (όπως στην Παλαιά Διαθήκη), αλλά το δικό Του αίμα (υπέρ του λαού). Και έτσι μας εξασφάλισε την αιώνια σωτηρία. Το αίμα του Χριστού καθαρίζει τη συνείδησή μας από τα έργα που οδηγούν στο θάνατο, για να μπορούμε να λατρεύουμε (σωστά) τον αληθινό Θεό. Ο Ιησούς πέθανε για μας. Και ο θάνατός Του μας απάλλαξε από τις παραβάσεις που είχαν τελεσθεί την εποχή της πρώτης Διαθήκης. Το αίμα και οι θυσίες των Ιουδαίων στην Π.Δ. προεικονίζουν τη θυσία του Χριστού στην Κ.Δ. και τη Θεία Ευχαριστία, που ως αναίμακτη θυσία του Σώματος και του Αίματός Του προσφέρεται υπέρ της αιωνίου ζωής όλων [Προφητεία Μαλαχία (1,11): «Από την ανατολή μέχρι τη δύση μεγάλη είναι η φήμη μου ανάμεσα στα έθνη, λέει ο Κύριος του σύμπαντος. Σε κάθε τόπο προσφέρεται λιβάνι σε μένα και καθαρή θυσία»].

(β) Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΚΟΠΗ (Μάρκ. 10,32-45) παρουσιάζει τον Ιησού να ανεβαίνει προς τα Ιεροσόλυμα και όλοι στο δρόμο μαζί Του να αισθάνονται δέος από την θεϊκή παρουσία και τα μοναδικά λόγια Του. Ο Χριστός αποκαλύπτει και πάλι στους δώδεκα μαθητές Του ότι ως Υιός του Ανθρώπου θα παραδοθεί σε λίγο στους αρχιερείς και στους γραμματείς, οι οποίοι θα τον καταδικάσουν σε θάνατο και θα τον παραδώσουν στους Ρωμαίους. Θα τον περιγελάσουν, θα τον μαστιγώσουν, θα τον φτύσουν και θα τον θανατώσουν. Ύστερα από τρεις ημέρες όμως θα αναστηθεί. Οι μαθητές Του όμως (αναφέρονται οι γιοι του Ζεβεδαίου: Ιάκωβος και Ιωάννης) δεν κατανόησαν τότε τα λόγια Του, διότι περίμεναν κοσμικό μεσσία, με τιμές και μεγαλεία, όπως και όλοι οι Ισραηλίτες. Έτσι, του ζητούν να σταθούν κατά τη βασιλεία Του κοντά στο θρόνο Του, στα δεξιά και αριστερά Του. Ο Χριστός τούς αποκαλύπτει ότι η δόξα Του θα είναι το μαρτύριό Του και πως κι εκείνοι θα μαρτυρήσουν αργότερα γι' Αυτόν. Για τον Θεό, τους λέγει, τιμή και πρώτες θέσεις σημαίνουν διακονία και έξοδος από τον εγωκεντρισμό, θυσία υπέρ των άλλων. Για τον καινούργιο κόσμο του Ιησού, μεγαλύτερος είναι αυτός που υπηρετεί περισσότερο τους αναγκεμένους και ανήμπορους. Υποδεικνύει μάλιστα ως αρνητικό παράδειγμα τους άρχοντες των εθνών, που ασκούν απόλυτη εξουσία πάνω τους και καταδυναστεύουν τους λαούς. Αυτό δεν πρέπει, συμβουλεύει, να ισχύει στους μαθητές Του. Διότι όποιος θέλει να είναι πρώτος, αυτός οφείλει να είναι υπηρέτης όλων, όπως και ο Χριστός θα δώσει τη ζωή του λύτρο για όλους. Επομένως για να αλλάξει ο κόσμος, σύμφωνα με τον Ιησού Χριστό, θα πρέπει πρώτα να αλλάξουν οι συνειδήσεις και οι άνθρωποι πνευματικά να προσανατολιστούν προς τις εντολές του Θεού, μεταμορφωμένοι εσωτερικά. Μόνο τότε το καλό, ατομικό και κοινωνικό, θα επικρατήσει και εξωτερικά, προερχόμενο από εσωτερική ανάγκη και όχι από επιβολή καταναγκαστική.

(γ) Μοναδικός τρόπος αλλαγής συνειδήσεων και κοινωνικής προόδου είναι η ΜΕΤΑΝΟΙΑ. Ο Χριστός κήρυττε συνεχώς ότι έφτασε η Βασιλεία του Θεού επί της γης και καλούσε για αλλαγή του νου και των πράξεων. Μόνο όταν ο άνθρωπος «επιστρέφει εις εαυτόν», όταν ξεπερνά τα ένστικτα και τα πάθη και συγχωρεί και συμφιλιώνεται με τους γύρω του, αλλάζουν και όλα προς το καλύτερο. Η πραγματική αλλαγή, δηλαδή, δεν έρχεται μέσα από πολιτικά προγράμματα και στατιστικές, αλλά είναι η αλήθεια της πράξεως, όταν αυτή η πράξη συμβαδίζει με την αλήθεια του Τριαδικού Θεού. Πολύ σπουδαίο παράδειγμα μετανοίας ανάμεσα στους αγίους αποτελεί η μεταστροφή της οσίας ΜΑΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ (6ος αιώνας μ.Χ). Ζούσε από τα νιάτα της μέσα στην ακολασία, αλλά όταν θέλησε κάποτε να προσκυνήσει τον Τίμιο Σταυρό, στον ναό της Αναστάσεως των Ιεροσολύμων, θεία δύναμη την εμπόδισε να εισέλθει, ενώ οι υπόλοιποι γύρω της μπαινόβγαιναν ανενόχλητοι. Κάνοντας εσωτερικό αυτοέλεγχο αποφάσισε να αλλάξει ζωή και υποσχόμενη στην Παναγία την αλλαγή της μπόρεσε ελεύθερα στην συνέχεια να προσκυνήσει το Τίμιο Ξύλο. Αυτή ήταν και η αρχή μιας ζωής πλήρως αφοσιωμένης στο Θεό, την οποία η αγία Μαρία έζησε με κόπους, νηστείες και έντονη προσευχή, για 47 χρόνια, στην πέραν του Ιορδάνου έρημο. Αξιώθηκε μάλιστα από τη Χάρη του Θεού να προσεύχεται υπερυψωμένη πάνω από το έδαφος, όπως τη συνάντησε και ο άγιος Ζωσιμάς, ο οποίος της προσέφερε τα Τίμια Δώρα. Την επόμενη χρονιά όμως, που ξαναγύρισε ο ιερέας Ζωσιμάς για να την μεταλάβει και πάλι, εκείνη «είχε αποδημήσει εις Κύριον», ενώ σε σημείωμά της του έγραφε: «Αββά Ζωσιμά, θάψε εδώ το σώμα της άθλιας Μαρίας. Πέθανα την ίδια μέρα που είχα κοινωνήσει τα άχραντα μυστήρια. Προσευχήσου για μένα» (βλ. και [www. impantokratoros.gr/ F9F45C26.el. aspx](http://www.impantokratoros.gr/F9F45C26.el.aspx)).

Όπως η αμαρτία (=αποτυχία, αστοχία προς τελειοποίηση) είναι ο θάνατος της ψυχής, έτσι και η μετάνοια είναι η ανάστασή της. Η μετάνοια συνδέεται με το μυστήριο της Εξομολόγησης, όπως ακριβώς ο μετανοημένος πλέον άσωτος, της έξοχης παραβολής του ΣΠΛΑΧΝΙΚΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ή ΑΣΩΤΟΥ ΥΙΟΥ, εξομολογήθηκε το παράπτωμά του πέφτοντας στην αγκαλιά του πατέρα του και ζητώντας συγνώμη: «Πατέρα, αμάρτησα κατά του Ουρανού και ενώπιόν σου και δεν είμαι πλέον άξιος να ονομάζομαι υιός σου» (Λουκ. 15,21). Η «ψυχολογία του βάθους» παραδέχεται σήμερα τη μεγάλη αξία της μετάνοιας («συνειδητοποίηση των ψυχικών τραυμάτων του παρελθόντος βίου» την ονομάζει), γεγονός που πρωτοπόρος διακηρύσσει ο Χριστιανισμός εδώ και 2.000 χρόνια, δείχνοντας και το δρόμο για μια υγιή αυτοθεώρηση του ανθρώπου, με τη φράση «εις εαυτόν ελθών» της συγκεκριμένης παραβολής («Τότε συνήλθε εις τον εαυτόν του και είπε ... θα σηκωθώ και θα πάω εις τον πατέρα μου», Λουκ. 15,17) [βλ. 'Εγχειρίδιο ποιμαντικής ψυχολογίας', Ιω. Κορναράκη, τ. Α΄].

Σωστική σανίδα είναι λοιπόν η Εξομολόγηση, πάνω στην οποία διασώζεται ο ναυαγός της ζωής, σύμφωνα και με τον αείμνηστο ιεροκήρυκα Κωνσταντίνο Καλλίνικο ('Ο χριστιανικός ναός και τα τελούμενα εν αυτώ', Αθ. 1969). Άλλωστε, «γίνεται χαρά μεγάλη στον Ουρανό για έναν αμαρτωλό που μετανοεί, παρά για 99 δικαίους που δεν έχουν ανάγκη από μετάνοια» (Λουκ. 15,7), μας ενημερώνει ο Κύριος. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, αναλογιζόμενος τα χαρμόσυνα αυτά λόγια, αναφωνεί στον Χριστό: «Αν σε πρόδωσα σε στιγμές ζάλης, είθε και πάλι ν΄

ανορθωθώ» (Ίκεσία ενός αγίου, Αττικής Νικοδήμου, Αθ. 1970).

Τέλος, ο ιερός Χρυσόστομος, που είναι μοναδικός στο να αποδίδει με ακρίβεια αλλά και με πλούτο νοημάτων τη διδασκαλία της πίστεως, λέγει επ' αυτού: «Το πέλαγος, ακόμη κι αν είναι μεγάλο, έχει όριο που μετριέται, ενώ η φιλανθρωπία του Θεού είναι απεριόριστη» (49,337).